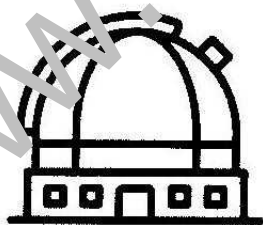

طراحی رصدخانه

سارا پیلووار

- سرشناسه : پیلوار، سارا، ۱۳۶۵-
- عنوان و نام پدیدآور : طواحي رصدخانه / سارا پیلوار.
- مشخصات نشر : تهران: شاین، ۱۳۹۹.
- مشخصات ظاهری : ۱۳۶ص: مصور (بخشی رنگی)، نقشه (رنگی)، جلد: ۱، ۴۵/۱، س.م.
- شابک : ۳۰۰۰۰۰ ریال 5-676431-622-978 :
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه : ص. [۱۳۵] - ۱۳۶.
- موضوع : رصدخانه‌های نجومی -- طرح و ساختمان
- Astronomical observatories -- Design and construction : موضوع
- رده بندی کنگره : ۸۲QB
- رده بندی دیویی : ۱/۵۲۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۶۱۴۰۱۴۶

شاین

طراحی رصدخانه

مؤلف: سارا پیلوار

مدیر هنری و طراح گرافیک جلد: سارا پیلوار

صفحه ارایه: سارا پیلوار

چاپ و صحافی: نگارش، چاپ اول، ۱۳۹۹ تهران، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۴-۳۱-۵

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر و مؤلف محفوظ است.

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر و مؤلف ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

دفتر انتشارات: تهران، میدان انقلاب، مجتمع فروزنده، طبقه ۴، واحد ۷۰۸

تلفن دفتر: ۶۶۴۶۶۷۷۹-۲۱

پیشگفتار

نخستین رصدخانه حدود سال ۲۱۲ هجری (۸۲۸ میلادی) در بغداد بنا شد و دو اخترشناس برجسته، به نام: فضل بن نوبخت اهوازی و محمد بن موسی خوارزمی بر آن ریاست داشتند. و بعضی‌ها اعتقاد دارند اولین رصدخانه را حاسب طبری آملی بنا کرده است. پس از این رصدخانه، رصدخانه‌های پرشماری در جای‌جای سرزمین‌های اسلامی ساخته شد که هر یک بانام اخترشناسی برجسته، پیوسته است. رصدخانه بتانی در رقه، رصدخانه عبدالرحمان صوفی در شیراز از جمله آنهاست. البته، پس از سده چهارم، رصدخانه‌ها بانام امیران ارتباط پیدا کردند، مانند رصدخانه علاءالدوله در همدان، که برای بوعلی سینا بنا کرد. کمتر از یک سده بعد نیز ملک دلاور لاجوقی، رصدخانه بزرگی را بنیان نهاد که بزرگانی مانند عمر خیام نیشابوری در آنجا فعالیت داشتند و گاه شماری جلالی، دقیق‌ترین تقویم جهان، را طرح‌ریزی کردند.

پیشرفت رصدخانه‌ها با بنیان‌گذاری رصدخانه مراغه به اوج خود رسید. بنای این رصدخانه در سال ۶۵۷ هجری (۱۲۶۰ میلادی) به سفارش خواجه نصیرالدین طوسی و به فرمان هولاکو، نو چندبیز خان مغول، آغاز شد. هولاکو برای نگهداری این سازمان کتابی موقوفه‌های بسیاری در نظر گرفت. رصدخانه مراغه فقط مخصوص رصد ستارگان نبود و یک سازمان علمی گسترده بود که بیشتر شاخه‌های دانش درس داده می‌شد و مشهورترین دانشمندان آن عصر، از جمله قطب‌الدین شیرازی

(کاشف علت اصلی تشکیل رنگین کمان)، در آنجا جمع شده بودند. به علاوه، چون در آن زمان ارتباط علمی چین و ایران به علت استیلادی مغولان بر هر دو سرزمین برقرار شده بود، دانشمندان چینی، از جمله فردی به نام فائو مون جی، در این مرکز فعالیت داشتند. همچنین، فیلد و فرهنگ‌نامه نویس مسیحی، ابن العبری، در رصدخانه مراغه به رساندن اصل‌ها اقلیدوس و المجسطی بطلمیوس مشغول بودند.

اوج شکوفایی رصدخانه‌ها را در سده نهم هجری می‌بینیم، یعنی زمانی که الغبیکه تهرانی، رصدخانه خود را در سمرقند بنا نهاد؛ رصدخانه‌ای که آن را رصدخانه استانبول باید حلقه انتقال این سازمان به غرب دانست. الغبیکه، که نحو اخترشناس شایسته‌ای بود، بهترین ریاضی‌دانان زمان را در رصدخانه خود که پیشرفته‌ترین ابزارهای کتابی آن زمان (از جمله قوسی از نصف‌النهار، به ارتفاع ۵۰ متر) را داشت، گرد هم آورد. مهم‌ترین آنان، غیاث‌الدین جمشید شاهرودی بود.